

- سه‌شنبه ۲۰ شهریور ۱۴۰۳**
- سال هفدهم - شماره ۲۹۴۰**

سپهرغرب، گروه شهر – طاهره ترابی‌مهوش؛ در گفت‌وگو با طراح شهری مشخص شد؛ امروزه معماری و نماهای سازه‌های جدید شهری همدان در آوج بی‌هویتی قرار دارد و دیگر نمی‌توان خبری از معماری اصلی بومی این ساختمان‌ها نیست. در کتاب‌ها و در نظرات کارشناسی بسیار خواننده و شنیده‌اید که هر شهر معماری خاص خود را دارد که متأثر از هویت و فرهنگ آن جامعه شکل گرفته و درواقع سبک معماری هر شهر بیانگر هویت آن جامعه در هر مقطع زمان و مکانی به‌شمار می‌رود.

به دیگر سخن معماری از هویت تأثیر می‌پذیرد و ساختمان‌ها بر اساس هویت اجتماعی و فرهنگی و شخصیتی آن جامعه شکل می‌گیرند و این معماری‌ها در کنار هم به یک شهر بدل شده و هویت شهری را می‌سازند. اینجاست که معماری بیانگر هویت است که بر اساس معماری آن منطقه شکل می‌گیرد.

امروز اگر در شهری همچون همدان بین سازه‌های نوساز ازجمله ساختمان‌های مسکونی شخصی‌ساز، ادارات و یا مراکز عمومی دیگر از خبری از سبک خاص معماری متعلق به دوره ما نیست یعنی تا چند ۱۰ سال بعد آیندگان از معماری فعلی چیزی به‌عنوان یادگار در شهر نخواهند دید.

تأسف‌بارتر اینکه حتی در ساختمان‌های جدیدالاحداث عمومی همچون ایستگاه قطار همدان که به نوعی یکی از اصلی‌ترین نمادهای ورودی در هر شهر است و به‌تازگی بعد از فراز و فرودهای بسیار بالاقره به اتمام رسید نیز خبری از معماری بومی و حتی ایرانی و اسلامی نیست؛ بنابراین با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا در این باره با طراح شهری گفت‌وگویی ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

استاد حسن سجاذاده با اشاره به جمله معروف برون‌زوی معمار ایتالیایی که «معماران

خیاطان جامعه‌اند» گفت؛ این بدان معنا است که معماری، لباس و فرهنگ یک جامعه است؛ بنابراین اگر این لباس را بر قامت ساختمان‌های شهر خوب دوخت و دوز نکرده و یا بر اساس سنت و فرهنگ موجود در شهر انجام نشود، شرایط کنونی را در شهری همچون همدان شاهد خواهیم بود.

وی افزود: امروز ساختمان‌های جدید در همدان هیچ ارتباط بصری، فرهنگی و اجتماعی با مخاطبان خود برقرار نمی‌کنند.

وی با بیان اینکه به‌عنوان راه حل دو سال پیش بود که شهرداری از دانشگاه خواست تا سند تنظیم ضوابط ساختمان‌های شهری را تدوین کند و بنده به‌عنوان مشاوره این طرح انتخاب شدم ابراز کرد: بدین منظور مطالعاتی را در سطح شهر آغاز کرده تا بتوانیم ضوابط و الگوهایی را تدوین و تنظیم کنیم که بر اساس آن نماهای شهری همدان تا جای ممکن از این ضوابط و الگوها پیروی کنند و گرفتار پدیده‌های ناپهناجر موجود کنونی در معماری نشوند، در حال حاضر ۷۰ درصد کار را به سرانجام رساندیم.

این طراح شهری با اشاره به اینکه روش کار ما در انجام این مطالعات بدین صورت است که باید این نماها و معماری‌ها در سطوح مختلف کنترل و نظارت شوند، ابراز کرد: نخستین سطح داشتن هویت ایرانی– اسلامی است و در سطوح بعدی می‌بایست در این نماها و معماری‌ها هویت منطقه‌ای و درنهایت هویت بومی و محلی جهت نظارت ازسوی متولیان مورد توجه قرار گیرد. سجاذاده با اشاره به اینکه در معماری شهرها این تفاوت‌ها بر مبنای بوم و محله است که زیبایی دیداری را در نظر مخاطب خلق می‌کند، اظهار کرد: امروزه نماهای شهری هر شهر مثل لباس‌هایمان هویت ندارند.

وی عنوان کرد: امروز هیچ تفاوتی بین هویت معماری شهرهای مختلف وجود نداشته و حد و

مرزی برای این موضوع ترسیم نشده، در حالی که نماها بخشی از مؤلفه‌های مؤثر در سلامت روحی و روانی شهروندان هستند به دیگر سخن چهره زشت نماها تأثیر منفی بر روح و روان شهروندان داشته اما امروز حاضر نیستیم برای درمان این مشکل هزینه کنیم.

این استاد شهرسازی با اشاره به اینکه ما در این سند شهر همدان را به پهنه‌های تاریخی، میانی، جدید، صنعتی، شهرک‌ها، حاشیه و حتی پهنه‌های طبیعی تقسیم کردیم، ابراز کرد: در این مطالعه تمام الگوهای قدیمی و زیبا و بیشتر مناطقی که معماران در قدیم طراحی کرده و یا در دوره معاصر توسط معماران صاحب‌نام همچون مهندس قهوه‌ای، مددی، ضیاء، جاوید و غیره طراحی شده‌اند را استخراج کرده و بر اساس آن ضوابط و الگوی جدید را ترسیم کردیم.

سجاذاده با بیان اینکه درواقع به‌دنبال آن

حداقل می‌رساند.

–تلاش فیزیکی کم؛ طراحی را می‌توان به‌طور مؤثر و راحت و با حداقل خستگی مورد استفاده قرار داد.

–ایجاد فضا برای رسیدن و استفاده؛ اندازه و فضای مناسب برای نزدیک شدن، دستیابی و استفاده بدون در نظر گرفتن اندازه بدن، وضعیت یا تحرک کاربر در نظر گرفته شده است.

■ **اصول طراحی همگانی**
مفهوم «طراحی همگانی» توسط معمار آمریکایی، رونالد میس (Ronald Mace)، با توجه ویژه به طراحی ساختمان و دسترسی به صندلی چرخ‌دار ابداع شد و توسعه یافت. هفت اصل طراحی جهانی میس که توسط مرکز تعالی طراحی جهانی مشخص شده است، راه را برای دسترسی فیزیکی به مکان‌ها و فضاها از نظر نیاز و توانایی هموار می‌کند.

–توانایی هموار کردن؛ برای افراد با توانایی‌های مختلف مفید و قابل عرضه است. –انعطاف‌پذیری در استفاده؛ طیف وسیعی از ترجیحات توانایی‌های فردی را در خود جای می‌دهد. –استفاده ساده و شهودی؛ استفاده از طراحی بدون در نظر گرفتن تجربه، دانش، مهارت‌های زبانی یا سطح تمرکز فعلی کاربر امکان‌پذیر و آسان است.

–اطلاعات قابل‌درک؛ بدون توجه به شرایط محیطی و توانایی‌های حسی کاربر، اطلاعات لازم را به‌طور مؤثر به کاربر منتقل می‌کند.

–تحمل خطا؛ طراحی، خطرات و پیامدهای نامطلوب اقدامات تصادفی یا ناخواسته را به

فرآیند واگرا و نوآوری دارای منطق همگرا است و به همین دلیل این دو به یکدیگر نیاز دارند.

■ **نوآوری و خلاقیت در شهرها**
نظریه‌های توسعه محلی و منطقه‌ای شهرها طی دهه‌های اخیر شاهد ظهور مجموعه‌ای از تغییرات بود که جنبه‌های مختلف مرتبط با فرهنگ را به‌عنوان عناصر کلیدی در آینده واقعیت‌های شهری مفهوم‌سازی کرد. این مفاهیم در قالب اصلی («شهر خلاق») گنجانده شد و یک مدل بدیهی را تشکیل داد که دارای ارزش کلی بود. پس از آن بررسی فرآیندهایی که از طریق آن‌ها چارچوبی منسجم و پذیرفته‌شده در این زمینه شکل گرفت، ماهیت پیچیده شهر خلاق را آشکار کرد و به‌سبب گستردگی‌هایی با تأثیرگذاری بالا در زمینه شهرسازی منتهی شد. بخش فرهنگی محیط‌های شهری امروزه بسیار حائز اهمیت است. شهرها و مناطق متعدد سیاست‌هایی را طراحی می‌کنند که خواستار عمل در حوزه‌های مرتبط با آن هستند و سازمان‌های بین‌المللی اصلی اهمیت محسوس فرهنگ، خلاقیت و نوآوری را در حکمرانی شهری و توسعه شهر به رسمیت شناخته‌اند.

هدف شهرسازی خلاق این است که شهر به عنوان یک اثر هنری زنده در نظر گرفته شود که در آن شهروندان می‌توانند در ایجاد یک مکان دگرگون‌شده مشارکت داشته باشند. این امر مستلزم بر خودراری از خلاقیت افشار مختلف هم چون مهندسان، مددکاران اجتماعی، برنامه‌ریزان شهری، شخصیت‌های تجاری، برگزارکنندگان رویدادها، معماران، متخصصان مسکن، متخصصان فناوری اطلاعات، روان‌شناسان، مورخان، انسان‌شناسان، دانشمندان علوم طبیعی، محیط‌بانان، هنرمندان

هستیم که از طریق استخراج این معماری و نماها برای هر پهنه‌ای متناسب با ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی و خاص آن پهنه از الگوی مناسب استفاده کنیم، اظهار کرد: درواقع این مطالعات و به‌کارگیری، آن نسخه پرزشکی معماری و نماهای شهری همدان هستند.

وی با اشاره به اینکه هر یک از محلات همدان معماری خاص خود را داشته اما طی چند دهه اخیر در پی عدم نظارت‌ها شاهد به‌هم ریختن این هویت بوده و هستیم اذعان کرد: برای مثال محله جولان که معماری خاص محله‌ای داشت در دوره‌ای تبدیل به محلی برای ساخت آپارتمان‌های زشت و بد قواره شد که هیچگونه سختی با معماری یافت و متن آن محله ندارد.

وی با تأکید بر اینکه تنها دفاعی که درخصوص این ساخت و سازها ارائه می‌شود این است که متناسب با بافت قدیمی از آجر

برای دسترسی فیزیکی، بلکه سیاست‌گذاری و مداخلات برنامه‌ریزی نوآورانه به‌منظور ایجاد دسترسی برای گروه‌هایی ضروری است که در غیر این صورت ممکن است با موانعی مواجه شوند.

■ **دسترسی برای افراد دارای اختلالات**
به‌منظور حصول اطمینان از قابل‌دسترس بودن حمل‌ونقل عمومی برای افراد دارای اختلالات بینایی، مداخلات طراحی همچون سگ‌فرش‌های غیر این صورت برای شنیداری برای یک تجربه ایمن ضروری است. علاوه بر این، گروهی از استارت‌آپ‌ها در تلاش برای راه‌اندازی برنامه‌های دیجیتالی برای افزایش دسترسی برای کاربران حمل‌ونقل عمومی را با اختلالات بینایی هستند. برای مثال برنامه waveOut نشانه‌های صوتی را در اختیار کاربران قرار می‌دهد و به آن‌ها کمک می‌کند تا به ایستگاه‌های پیچیده‌ای هدایت شوند که در غیر این صورت برای شنیداری هستند. اداره حمل‌ونقل ونکوور نیز اعلام کرده است که برای اولین بار در کانادا تابلوهای علامت بریل در ۸۴۰۰ ایستگاه اتوبوس در سراسر منطقه نصب شده می‌برند. این ابتکار با هدف بهبود دسترسی افراد نابینا یا کم بینا ارائه شده است، اطلاعات مهم مربوط به استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی از طریق خط بریل و حروف لمسی برجسته در اختیار این افراد قرار می‌گیرد.

مردمی و مهم‌تر از همه مردم عادی باشد که به‌عنوان شهروند در شهرها زندگی می‌کنند. این خلاقیت، همه‌جانبه و نه‌تنها محرک کشف یک اختراع فنی جدید، بلکه مولد ایجاد تعاملات در جریان شهری است.

هر دوره‌ای از تاریخ به شکل خاصی از خلاقیت نیاز دارد، چراکه بدون شک امروز با دیروز و فردا متفاوت خواهد بود. خلاقیت پاسخی برای همه مشکلات شهری نیست، اما پیش‌زمینه‌هایی را ایجاد می‌کند که در آن امکان فراهم آوردن فرصت‌هایی برای یافتن راه‌حل‌های خلاقانه برای توسعه شهری وجود دارد. خلاقیت شهری مهم‌تر از همه نیازمند تغییر در طرز فکر و برخورداری از اخلاق است. این اخلاق مربوط به هر آن چیزی می‌شود که زندگی می‌بخشد، آن را حفظ می‌کند و گسترش می‌دهد. این امر مستلزم تمرکز بر خلاقیت نرم است که شامل توانایی پرورش شهرها و بوم‌شناسی فرهنگی آن‌ها می‌شود. خلاقیت محصول فرایند تاریخ در شهرها وجود داشته، هرچند با عناوین نبوغ، مهارت، استعداد یا هوش اختراع شناخته می‌شده است. به عبارت دیگر شهرهای سراسر جهان به خودی خود و مطابق معنول ایجاد نشده و هر یک از ویژگی‌های برخوردار است که بدون شک لازمه آن‌ها برخورداری از عنصر خلاقیت محسوب می‌شود. امروزه نیز شهرها به دلایل مختلفی از این عنصر بهره می‌برند. در اصل این‌گونه احساس می‌شود که خلاقیت می‌تواند پاسخی به مشکلات و فرصت‌های تغییر شرایط تجارت جهانی، تجدید ساختار اقتصادی، اقتصاد مبتنی بر فناوری اطلاعات و جامعه‌ای باشد که تمرکز عمده آن‌ها بر خلق ثروت از طریق ایده‌ها است.

استفاده کرده‌اند در حالی که یقیناً این دفاع قابل قبول نیست، تصریح کرد: وقتی در پی عدم توجه به هویت معماری در یک بافت چنین اتفاقی را شاهد هستیم، شرایط بسیار بغرنج‌تر خواهد شد.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه متأسفانه شهرداری و مدیریت شهری به‌دلیل ضصف در منابع مالی به‌نظر می‌رسد هنوز برای این موضوع همدان هیچ قائل نبوده و آن را جزو اولویت‌های خود قرار نداده، اذعان کرد: در حال حاضر بیشتر برج‌هایی که در همدان ساخته می‌شود دارای نمای شیشه‌ای، کامپوزیتی و یا آلومینیومی هستند که به لحاظ ایرانی– اسلامی و یا منطقه‌ای و بومی بودن هیچ سختیتی با معماری ما ندارد. سجاذاده با بیان اینکه اصلاً فلسفه این نوع نماها مشخص نیست، تصریح کرد: تأمین این نما به سطح دنیا کنار گذاشته شده اما در همدان چون می‌خواهیم جنبه اتریتیستی به ساختمان‌ها بدهیم هنوز از آن‌ها استفاده می‌کنیم در حالی که پس از مدتی شاهد آن خواهیم بود که آن‌ها از چشم می‌افتند.

وی با اشاره به اینکه تنها راهکار، جدیت در پرداختن به این موضوع ازسوی مدیریت شهری و به طریق اولی از سوی اداره کل راه و شهرسازی است، ابراز کرد: ما در این زمینه جدی بودن مدیریت شهری را احساس نمی‌کنیم به‌طوری که همدان در حوزه معماری ساختمان‌ها امروز در اوج بی‌هویتی است.

وی مطرح کرد: همین وضع باعث شده بازار سوداگری به سمت نماهای رومی و بی‌هویت حرکت کند، این نماها هیچ خاطره‌انگیزی برای مخاطب ندارد در حالی که بخشی از سیمای شهر خاصیت خاطره‌انگیزی باید داشته باشد.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه ورودی‌های شهر و فرودگاه، ایستگاه قطار و

پایانه‌های اتوبوسرانی به‌نوعی پیشانی‌های شهر

دسترسی بیشتر برای افراد دارای اختلالات بینایی می‌تواند تحولی در جامعه ایجاد کند. در حال حاضر نرخ بیکاری برای افراد نابینا و کم‌بینا در اروپا بیش از ۷۵ درصد است که یکی از دلایل آن کمبود حمل‌ونقل برای افراد دسترسی این افراد به محیط‌های کاری است.

■ **مقرن‌ن به‌صرفه بودن**

هزینه کرایه‌های حمل‌ونقل عمومی اگرچه لزوماً یک مانع فیزیکی برای دسترسی نیست، اما می‌تواند مانع مهمی برای استفاده از حمل‌ونقل در دسترس، به‌ویژه برای اقرا و خانواده‌های کم‌درآمد باشد. کرایه‌های بالا، استفاده منظم از خدمات حمل‌ونقل عمومی را بسیار گران‌تر و مردم را مجبور به محدود کردن سفر، ماندن در خانه یا استفاده از روش‌های حمل‌ونقل جایگزین می‌کند و یک چرخه معیوب تشکیل می‌شود؛ کسانی که برای دسترسی به خدمات ضروری همچون مراقبت‌های بهداشتی، آموزش یا اشتغال به حمل‌ونقل عمومی متکی هستند، به دلیل بالا بودن هزینه برای دسترسی به این خدمات دچار مشکل می‌شوند و بنابراین فرصت‌های آن‌ها برای تحرک اقتصادی محدود می‌شود.

علاوه بر این، کمبود گزینه‌های حمل‌ونقل مقرون‌به‌صرفه می‌تواند منجر به انزوای اجتماعی شود، زیرا بازدارنده افراد از ملاقات با

این امر به تغییرات چشمگیری منجر می‌شود که شبیه یک تغییر پارادایم به‌نظر می‌رسد.

”لرزم بهره‌گیری از خلاقیت و نوآوری در شهرها بسیاری از شهرها یا مناطق امروزی در حال نابودی هستند و دلیل عمده چنین امری این است که بسیاری از آن‌ها به دلایل زیرساخت‌های فیزیکی یا استمرار در عملکرد به شیوه‌های مرسوم، در گذشته خود گیر کرده‌اند. پیشگیری از این نابودی مستلزم تغییر در نگرش‌ها و نحوه اداره سازمان‌های شهری است که این امر به‌شدت به بهره‌گیری از عنصر خلاقیت نیاز دارد. این اقدام با افزایش رقابت‌پذیری همراه است، چراکه نشان می‌دهد منابع رقابت شهرها با یکدیگر اکنون در سطوح متفاوتی از قبل قرار دارد و شهرها باید فراتر از صرف هزینه‌های پایین و بهره‌وری بالا با یکدیگر رقابت کنند. بخشی از این رقابت نو می‌تواند شامل غنای فرهنگی یک شهر، بهبود ظرفیت شبکه‌سازی آن در سطح جهانی و همگام شدن با بهترین‌های جهانی با ایجاد توانایی مشارکت جوامع با افزایش آگاهی و کیفیت طراحی شهرها نه‌تنها به‌عنوان یک افزونه، بلکه به‌عنوان بخشی ذاتی از توسعه باشد که از طریق به‌چون نحوه عملکرد شهری با استفاده از ظرفیت رسانه‌ها صورت می‌گیرد.

هدف شهرهایی که سعی در بهره‌گیری از خلاقیت دارند ایجاد شرایطی است که تصمیم‌گیرندگان شهری بتوانند ظرفیت‌هایی مانند تبدیل زباله‌ها به منابع تجاری را بازنگری، دارایی‌های پنهان مانند کشف سنت‌های تاریخی را برای تبدیل شدن به یک محصول جدید ارزش‌گذاری مجدد و دارایی‌های معنوی هم‌چون سرمایه اجتماعی که باعث تولید ثروت می‌شود را اندازه‌گیری کنند.

فراموشی معماری اصیل بومی همدان؛

نبود ضابطه درها را به روی ناکجاآباد معماری باز کرده است

به‌حساب آمده و نما و معماری آن‌ها بیانگر هویت هر شهری است اذعان کرد: متأسفانه امروز حتی در معماری این ساختمان‌ها نیز هویت شهری همدان مورد غفلت واقع شده است.

سجاذاده با ابراز اینکه امروز با تبدیل شدن همدان به شهر جهانی، معماری موجود در ورودی‌ها به هیچ وجه بیانگر هویت تاریخی و داشته‌های این شهر نیست ابراز کرد: اداره کل راه و شهرسازی به‌عنوان ناظر عالی مدیریت شهری باید بر روی این مسئله تمرکز کرده و از مدیریت شهری خواهان رسیدگی به این مسئله باشد.

وی با ابراز اینکه متأسفانه در سطح قوانین بالادستی همچون مصوبات شورای عالی معماری و شهرسازی قواعد و ضوابط سلبی و یا ایجابی نداریم بلکه هرآنچه درباره معماری و نماهای شهر عنوان‌شده حالت توصیه‌ای دارد، گفت: این امر می‌بایست در دستورال‌ها ازسوی اداره کل راه و شهرسازی و مدیریت شهری بر مبنای بوم و داشته‌های فرهنگی و اجتماعی الگوسازی شده و به‌عنوان قوانین سلبی، ایجابی و توصیه‌ای مورد توجه قرار گیرد.

مع‌الوصف با توجه به آنچه گفته شد زندگی امروز مردمان شهر من ملغمه‌ای شده از نداشتنه‌هایی که از ناکجاآباد به ارث برده شده؛ سبکی از زندگی نامشخص که نه آرامشی برای مردمانش به‌همراه می‌آورد و نه معنی زندگی را تبیین می‌کند.

الگوگیری اشتباه از معماری غیربومی که به‌طور عمده از غرب وارد شده، در حالی است که هگمتانه قدیم و همدان فعلی، ازنظر معماری و سبک زندگی دارای خصوصیات ویژه و منحصربه‌فردی است که سازگار با اقلیم منطقه بوده و تمام نیازهای اجتماعی، فرهنگی و حتی اقتصادی ساکنان را تأمین می‌کرد اما امروز در نبود ضابطه این معماری به فراموشی سپرده شده است.

اصول دسترسی همگانی در حمل‌ونقل عمومی؛ راهی به سوی شهرهای فراگیر

خانواده و دوستان خود یا شرکت در فعالیت‌های اجتماعی است. در حال حاضر راه حل‌هایی از یارانه‌های عمومی یا خصوصی که قیمت‌گذاری انعطاف‌پذیر را برای کاربران واجد شرایط ممکن می‌سازد تا سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی کاملاً رایگان وجود دارد که نیازهای مختلف کاربران حمل‌ونقل عمومی را در مورد هزینه برآورده می‌کند. مسئولان شهری و حمل‌ونقل عمومی هنگام ارزیابی میزان در دسترس بودن پیشنهادات خود، باید هزینه را نیز یک معیار و مک در نظر بگیرند.

ابتکار جدید شهر وین برای حمل‌ونقل رایگان («بلیت کار») نام دارد و به دنبال توافقات اخیر بین اتحادیه کارگران و شهرداری وین مانند افزایش ۹/۱۵ درصدی حقوق و افزایش مک‌هزینه فرزندان، به‌عنوان مزیت در اختیار کارگران شهرداری قرار خواهد گرفت.

حمل‌ونقل سوئد نیز ابتکار جدیدی را با هدف افزایش حضور سالمندان در شهر معرفی کرده است. از یکم آوریل ۲۰۲۴، افراد ۷۰ سال و بالاتر از ۲۵ درصد تخفیف در کرایه حمل‌ونقل عمومی در سراسر شهر اسکونه برخوردار خواهند شد. مون‌پلیه، بزرگ‌ترین کلان‌شهر فرانسه، حمل‌ونقل عمومی را برای همه ساکنان ۳۱ منطقه شهری خود رایگان کرد.

بهره‌گیری از خلاقیت می‌تواند با برانگیخته شدن شور و اشتیاق شهروندان نسبت به شهر خود با توسعه برنامه‌هایی همراه باشد که به آن‌ها یاد می‌دهد شهر خود را دوست داشته باشند؛ برنامه‌هایی که میل آن‌ها را به یادگیری و کارآفرینی افزایش می‌دهد. این اقدام می‌تواند با پرورش استعدادهای محلی، بازنگری منابع فرهنگی، پیکربندی مجدد زیرساخت‌های شهری، بازگویی داستان متمایز هر شهر برای نسل جوان، بازاندیشی در برنامه‌های درسی برای آموزش مهارت‌های باکیفیت‌تر و مواردی از این قبیل صورت بگیرد و با افزایش تاب‌آوری شهری به‌عنوان اصل اساسی بقای شهرها همراه شود که نیازمند برنامه‌های آموزشی جدید است.

■ **شبکه شهرهای خلاق یونسکو**

شبکه شهرهای خلاق یونسکو (UCCN) در سال ۲۰۰۴ با هدف ارتقای همکاری بین شهرهایی ایجاد شد در نقش خلاقیت را به‌عنوان یک عامل استراتژیک برای توسعه پایدار شهری شناسایی کرده‌اند. در حال حاضر این شبکه را ۳۵۰ شهر در سراسر جهان تشکیل می‌دهند که با هم در جهت یک هدف مشترک عمل می‌کنند، این هدف شامل قرار گرفتن در سطح بین‌المللی و قلب برنامه‌های توسعه خود در سطح محلی و همکاری فعال در سطح بین‌المللی است.

شبکه شهرهای خلاق نه‌تنها به‌عنوان بستری برای تأمل در نقش خلاقیت به‌عنوان اهرمی برای توسعه پایدار، بلکه بستری برای اقدام و نوآوری به‌ویژه برای اجرای دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و هفت زمینه خلاقانه صنایع دستی و هنرهای عامیانه، هنرهای رسانه‌ای، فیلم، طراحی، غذا، ادبیات و موسیقی است.